

APROXIMACIÓ A LA FINANCIACIÓ BRITÀNICA DE LA GUERRA DEL FRANCÈS

Fem una mica de recopilació per recordar que, quan s'inicià a finals de maig de 1808 en varies províncies espanyoles, la insurrecció contra el govern de Madrid, el regne d'Espanya, aliada amb l'imperi francès de Napoleó, estaven en guerra contra la Gran Bretanya¹.

En els llocs que triomfa la insurrecció, desapareix l'aparell de l'estat, ja sigui per l'assassinat de les màximes autoritats o perquè aquestes han encapçalat la pròpia revolta, cosa que obliga, per tal de restablir l'ordre públic i a organitzar la defensa contra la reacció governamental, a la formació de governs revolucionaris, que adopten el nom de Juntas de Defensa.

Quan a Oviedo triomfa la insurrecció en la matinada del dia 25 de maig, i constitueixen la Junta General del Principado de Asturias, una de les qüestions que creuen importants per tal que no interfereix en la propera lluita contra el govern de Madrid, és la guerra oberta contra el Regne Unit. Per això decideixen enviar una delegació per gestionar una aliança contra Napoleó. El 30 de maig embarquen a Gijón, en un navili corsari britànic, don José M^{re} Queipo de LLano, bescompte de Matarrosa, don Andrés de la Vega, i don Fernando Alvarez Miranda, que actuava com a secretari. El dia 6 de juny arriben a Falmouth i a l'endemà a Londres on foren rebuts pels secretaris del Almirallat i del Foreign Office, Wellesley Pool i George Canning. Els britànics acceptaren ràpidament les propostes presentades pels comissionats del Principat d'Asturies, deixaren apart la dubtosa legalitat que representaven i només contemplaren les enormes avantatges ofertes, l'obertura d'un altra front contra Napoleó i sobre tot s'obrien les portes al comerç amb les colònies espanyoles d'America.

L'aliança fou tot un èxit, l'ajuda militar, financera i diplomàtica de la Gran Bretanya generà la derrota napoleònica a la península, amb l'acceptació del Principat de Catalunya.

D'una manera molt resumida, recordem el cos expedicionari britànic que sota el comandament de Arthur Wesley², duc de Wellington, derrotà al exèrcit imperial, i sobre tot a la quantitat de 9.349.359,00³ lliures esterlines, import de les ajudes materials rebudes des de 1808 fins a 1815 per les autoritats espanyoles, ja sigui en metàl·lic ja com en material de guerra o queviures.

¹ El 12 de desembre de 1804, el regne d'Epanya declarà la guerra a la Gran Bretanya.

² D'origen irlandès, canvià el seu cognom per Wellesley, de fonètica més anglesa.

³ Segons dades extretes d'arxius britànics per la professora Alícia Laspra, de la universitat de Oviedo, quantitat a revisar a l'alça, i que queda molt lluny dels 5 milions estimat per Josep Fontana.

Ajut financer britànic a la guerra en el Principat de Catalunya

Resulta molt difícil arribar a xifres exactes en el global del ajut del govern britànic aportats directament a Catalunya.

Si deixem a part els subministrament d'armes, que d'una manera esporàdica i puntual efectuaven els capitans de navili, que patrullaven per la costa catalana en les seves tasques de bloqueig. Trobem en els arxius britànics les següents referències explícites a Catalunya:

Durant l'any 1811, Catalunya rebé directament material de guerra per valor de 79.458,00 lliures esterlines.

L'any 1812, entre armament i metàl·lic, 8.574,00 lliures esterlines.

Només en la zona concreta de Tarragona, i durant els anys 1813 i 1814, la quantitat pujà a 29.736,00 lliures esterlines, que coincideix amb la presència de tropes regulars britàniques⁴ en el Principat.

D'una manera encara aproximada, i pendent d'aprofundir en el tema, podem estimar que el muntant del ajut britànic rebut pel Primer Exèrcit⁵, fou de 117.768,00 lliures esterlines.

La primera pregunta resulta obvia, aquesta quantitat es molt o poc?.

El valor de la moneda no és constant, i no podem fer l'equivalència amb l'actual, per això intentarem veure quin poder adquisitiu tenia la lliura esterlina en la primera dècada del segle dinou.

Sabem que en aquella època una lliura esterlina equivalia a 3,79 duros (rals de 8).

Un duro equivalia a 5 pessetes, de les encunyades a la ciutat de Barcelona en aquell temps⁶.

Aproximadament tenim:

$$117.768,00 \text{ lliures esterlines} = 446.340,00 \text{ duros} = 2.231.700,00 \text{ pessetes}$$

Per conèixer el seu poder adquisitiu, es a dir, que costava un kg. de pa, tenim que veure en quin sistema monetari s'utilitzava a la menuda, considerant que el basat amb la pesseta coexistí amb el de les lliures barcelonesa, i que molts quadres de preus ha arribat fins a nosaltres en una barreja dels dos, intentarem unificar els dos.

Per això sabem que:

1 lliura barcelonesa = 20 sous = 240 diners.

1 duro = 5 pessetes = 1 lliura b, 17 sous, 6 diners

⁴ Veure el meu article de la sèrie "Forces enfrontades..." 4.- Tropes britàniques i portugueses.; de novembre de 2006.

⁵ Nom que rebia l'exèrcit espanyol que operava a Catalunya.

⁶ Veure el meu article "Una moneda amb enigma?".

1 lliura b. = 2,67 pessetes.

Amb totes aquestes xifres podem transcriure el següent quadre de preus d'aliments a la ciutat de Barcelona el 12 de desembre de 1808⁷, unificant el sistema monetari, i considerant que en aquelles dates la ciutat patia bloqueig per part de l'exèrcit espanyol i els preus estaven a l'alça:

Una lliura de moltó	10,00 pst	Un parell de gallines	25,00 pst
Una lliura de cabrit	9,00 pst	Un parell de pollastres	15,50 pst
Una lliura de bou	10,00 pst	Un parell de conills	15,00 ps
Una lliura de sal	1,00 pst	Una dotzena d'ous	6,00 pst
Una lliura de bacallà	2,00 pst	Un bot de vi	16,00 pst
Una lliura de porc fresc	8,00 pst	Una arroba de carbó	8,00 pst
Una lliura de d'arròs	1,00 pst	Una quarta d'oli	1,00 pst

La quantitat aportada directament a Catalunya, pel govern britànic, resulta el 1,26 % del total entregat al regne d'Espanya, això vol dir que el gruix del cost de la guerra, fou suportat pels propis catalans, estimat en uns 150 milions de duros⁸. Això sense tenir en compte el valor del patrimoni perdut o destruït.

També queda clar el interès dels britànics en subministrar material bèl·lic per continuar la lluita, quan a l'any 1811 derrotat l'exèrcit espanyol i evacuades les tropes no catalanes del Principat, quedà un petit nucli resistent al Pla de Busa (Solsonès), anomenat pels historiadors espanyols "*el Covadonga catalan*", lloc que s'inicià la "*reconquista*" de Catalunya per part del regne d'Espanya.

Sense comentaris.

Gustau Adzerias i Causi
Arenys de Munt, setembre 2007

⁷ P. Raimon Ferrer, "Barcelona Cautiva" Barcelona 1815-1818

⁸ Xifra totalment estimada, donat que no conec cap estudi global del cost financer de la guerra.